

QUỐC HỘI
Số: Không số

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc
Hà Nội, ngày 20 tháng 4 năm 1995

LUẬT

DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC

Để phát huy vai trò chủ đạo của kinh tế quốc doanh trong nền kinh tế hàng hoá nhiều thành phần theo cơ chế thị trường có sự quản lý của Nhà nước, theo định hướng xã hội chủ nghĩa; bảo đảm quyền và lợi ích hợp pháp của doanh nghiệp nhà nước; tăng cường quản lý nhà nước đối với doanh nghiệp; thúc đẩy doanh nghiệp nhà nước hoạt động có hiệu quả và thực hiện đúng các mục tiêu do Nhà nước giao cho doanh nghiệp;

Căn cứ vào Điều 19 và Điều 84 của Hiến pháp nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam năm 1992;

Luật này quy định về doanh nghiệp nhà nước.

CHƯƠNG I

NHỮNG QUY ĐỊNH CHUNG

Điều 1

Doanh nghiệp nhà nước là tổ chức kinh tế do Nhà nước đầu tư vốn, thành lập và tổ chức quản lý, hoạt động kinh doanh hoặc hoạt động công ích, nhằm thực hiện các mục tiêu kinh tế - xã hội do Nhà nước giao.

Doanh nghiệp nhà nước có tư cách pháp nhân, có các quyền và nghĩa vụ dân sự, tự chịu trách nhiệm về toàn bộ hoạt động, kinh doanh trong phạm vi số vốn do doanh nghiệp quản lý.

Doanh nghiệp nhà nước có tên gọi, có con dấu riêng và có trụ sở chính trên lãnh thổ Việt Nam.

Điều 2

Luật này áp dụng đối với doanh nghiệp nhà nước tổ chức dưới hình thức doanh nghiệp độc lập, tổng công ty, doanh nghiệp thành viên của tổng công ty và quản lý phần vốn của Nhà

nước đầu tư ở các doanh nghiệp.

Điều 3

Trong Luật này, các từ ngữ dưới đây được hiểu như sau:

- 1- "Vốn Nhà nước giao cho doanh nghiệp quản lý và sử dụng" là vốn ngân sách cấp, vốn có nguồn gốc ngân sách và vốn của doanh nghiệp nhà nước tự tích lũy.
- 2- "Doanh nghiệp nhà nước độc lập": là doanh nghiệp nhà nước không ở trong cơ cấu tổ chức của doanh nghiệp khác.
- 3- "Doanh nghiệp nhà nước hoạt động kinh doanh" là doanh nghiệp Nhà nước hoạt động chủ yếu nhằm mục tiêu lợi nhuận.
- 4- "Doanh nghiệp nhà nước hoạt động công ích": là doanh nghiệp nhà nước hoạt động sản xuất, cung ứng dịch vụ công cộng theo các chính sách của Nhà nước hoặc trực tiếp thực hiện nhiệm vụ quốc phòng, an ninh.
- 5- "Cổ phần chi phối của Nhà nước" là các loại cổ phần sau đây:
 - a) Cổ phần của Nhà nước chiếm trên 50% (năm mươi phần trăm) tổng số có phần của doanh nghiệp;
 - b) Cổ phần của Nhà nước ít nhất gấp hai lần cổ phần của cổ đông lớn nhất khác trong doanh nghiệp.
- 6- "Cổ phần đặc biệt của Nhà nước" là cổ phần của Nhà nước trong một số doanh nghiệp mà Nhà nước không có cổ phần chi phối, nhưng có quyền quyết định một số vấn đề quan trọng của doanh nghiệp theo thoả thuận trong điều lệ doanh nghiệp.

Điều 4

Doanh nghiệp nhà nước hoạt động theo Luật này và các quy định khác của pháp luật.

Nhà nước bảo hộ các quyền và lợi ích hợp pháp, bảo đảm sự bình đẳng trước pháp luật của các doanh nghiệp nhà nước.

Chính phủ quy định cụ thể việc thi hành Luật này đối với doanh nghiệp nhà nước hoạt động công ích trong một số lĩnh vực đặc biệt quan trọng và trực tiếp phục vụ quốc phòng, an ninh.

Điều 5

Tổ chức Đảng cộng sản Việt Nam trong doanh nghiệp nhà nước hoạt động theo Hiến pháp, pháp luật của Nhà nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam và các quy định của Đảng cộng

sản Việt Nam.

Tổ chức công đoàn và các tổ chức chính trị - xã hội khác trong doanh nghiệp nhà nước hoạt động theo Hiến pháp và pháp luật.

CHƯƠNG II

QUYỀN VÀ NGHĨA VỤ CỦA DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC

MỤC I

QUYỀN CỦA DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC

Điều 6

1- Doanh nghiệp nhà nước có quyền quản lý, sử dụng vốn, đất đai, tài nguyên và các nguồn lực khác do Nhà nước giao theo quy định của pháp luật để thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ kinh doanh hoặc hoạt động công ích do Nhà nước giao.

2- Doanh nghiệp nhà nước hoạt động kinh doanh có quyền chuyển nhượng, cho thuê, thế chấp, cầm cố tài sản thuộc quyền quản lý của doanh nghiệp, trừ những thiết bị, nhà xưởng quan trọng theo quy định của Chính phủ phải được cơ quan quản lý Nhà nước có thẩm quyền cho phép trên nguyên tắc bảo toàn và phát triển vốn; đối với đất đai, tài nguyên thuộc quyền quản lý của doanh nghiệp thực hiện theo quy định của pháp luật.

3- Doanh nghiệp nhà nước hoạt động công ích được thực hiện các quyền chuyển nhượng, cho thuê, thế chấp, cầm cố tài sản thuộc quyền quản lý của doanh nghiệp khi được cơ quan quản lý Nhà nước có thẩm quyền cho phép.

Điều 7

1- Doanh nghiệp nhà nước hoạt động kinh doanh có quyền tổ chức quản lý, tổ chức kinh doanh như sau:

- a) Tổ chức bộ máy quản lý, tổ chức kinh doanh phù hợp với mục tiêu và nhiệm vụ Nhà nước giao;
- b) Đổi mới công nghệ, trang thiết bị;
- c) Đặt chi nhánh, văn phòng đại diện của doanh nghiệp ở trong nước, ở nước ngoài theo quy định của Chính phủ;

- d) Tự nguyện tham gia tổng công ty nhà nước, trừ những tổng công ty nhà nước đặc biệt quan trọng do Chính phủ chỉ định các đơn vị thành viên;
- đ) Kinh doanh những ngành nghề phù hợp với mục tiêu và nhiệm vụ Nhà nước giao; mở rộng quy mô kinh doanh theo khả năng của doanh nghiệp và nhu cầu của thị trường; kinh doanh bổ sung những ngành nghề khác được cơ quan nhà nước có thẩm quyền cho phép;
- e) Tự lựa chọn thị trường; được xuất khẩu, nhập khẩu theo quy định của Nhà nước;
- g) Tự quyết định giá mua, giá bán sản phẩm và dịch vụ, trừ những sản phẩm, dịch vụ do Nhà nước định giá;
- h) Đầu tư, liên doanh, liên kết, góp vốn cổ phần theo quy định của pháp luật;
- i) Xây dựng, áp dụng các định mức lao động, vật tư, đơn giá tiền lương trên đơn vị sản phẩm trong khuôn khổ các định mức, đơn giá của Nhà nước;
- k) Tuyển chọn, thuê mướn, bố trí, sử dụng, đào tạo lao động, lựa chọn các hình thức trả lương, thưởng và có các quyền khác của người sử dụng lao động theo quy định của Bộ luật lao động và các quy định khác của pháp luật; được quyền quyết định mức lương và thưởng cho người lao động trên cơ sở các đơn giá tiền lương trên đơn vị sản phẩm hoặc chi phí dịch vụ và hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp.

2- Doanh nghiệp nhà nước hoạt động công ích có quyền tổ chức quản lý, tổ chức hoạt động như sau:

- a) Thực hiện các quyền quy định tại các Điểm a, b, c, d, g, i và k Khoản 1 Điều này;
- b) Sử dụng các nguồn lực được giao để tổ chức hoạt động kinh doanh bổ sung theo quy định của Chính phủ, nhưng không làm ảnh hưởng đến việc thực hiện mục tiêu, nhiệm vụ chính là hoạt động công ích do Nhà nước giao cho doanh nghiệp;
- c) Đầu tư, liên doanh, liên kết, góp vốn cổ phần theo quy định của pháp luật khi được cơ quan quản lý Nhà nước có thẩm quyền cho phép;
- d) Được xuất khẩu, nhập khẩu theo quy định của Nhà nước.

Điều 8

1- Doanh nghiệp Nhà nước hoạt động kinh doanh có quyền quản lý tài chính như sau:

- a) Được sử dụng vốn và các quỹ của doanh nghiệp để phục vụ kịp thời các nhu cầu trong kinh doanh theo nguyên tắc bảo toàn và có hoàn trả;

- b) Tự huy động vốn để hoạt động kinh doanh, nhưng không thay đổi hình thức sở hữu; được phát hành trái phiếu theo quy định của pháp luật; được thế chấp giá trị quyền sử dụng đất gắn liền với tài sản thuộc quyền quản lý của doanh nghiệp tại các ngân hàng Việt Nam để vay vốn kinh doanh theo quy định của pháp luật;
- c) Được sử dụng quỹ khấu hao cơ bản của doanh nghiệp; mức và tỷ lệ trích quỹ khấu hao cơ bản, chế độ sử dụng và quản lý quỹ khấu hao cơ bản do Chính phủ quy định;
- d) Sau khi đã làm đủ nghĩa vụ đối với Nhà nước, lập quỹ đầu tư phát triển và các quỹ khác theo quy định, doanh nghiệp được chia phần lợi nhuận còn lại cho người lao động theo cống hiến của mỗi người vào kết quả kinh doanh trong năm và theo cổ phần. Chính phủ quy định chi tiết chế độ phân phối lợi nhuận sau thuế nói tại Điểm này;
- đ) Được hưởng các chế độ trợ cấp, trợ giá hoặc các chế độ ưu đãi khác của Nhà nước khi thực hiện các nhiệm vụ sản xuất hoặc cung ứng dịch vụ phục vụ quốc phòng, an ninh, phòng chống thiên tai, hoạt động công ích hoặc cung cấp sản phẩm, dịch vụ theo chính sách giá của Nhà nước không đủ bù đắp chi phí sản xuất, sản phẩm, dịch vụ này của doanh nghiệp;
- e) Được hưởng các chế độ ưu đãi đầu tư hoặc tái đầu tư theo quy định của Nhà nước.

2- Doanh nghiệp nhà nước hoạt động công ích thực hiện các quyền quản lý tài chính quy định tại các Điểm c, d, đ và e Khoản 1 Điều này và có các quyền sau đây:

- a) Được Nhà nước cấp kinh phí theo dự toán hàng năm hoặc theo đơn đặt hàng của Nhà nước do cơ quan Nhà nước có thẩm quyền duyệt, phù hợp với nhiệm vụ kế hoạch Nhà nước giao cho doanh nghiệp;
- b) Được huy động vốn, gọi vốn liên doanh, thế chấp giá trị quyền sử dụng đất gắn liền với tài sản thuộc quyền quản lý của doanh nghiệp tại các ngân hàng của Việt Nam để vay vốn phục vụ hoạt động công ích theo quy định của pháp luật khi được cơ quan Nhà nước có thẩm quyền cho phép;
- c) Doanh nghiệp cung ứng các sản phẩm hoặc dịch vụ có thu phí được sử dụng phí theo quy định của Chính phủ để phục vụ hoạt động của doanh nghiệp.

Điều 9

Doanh nghiệp nhà nước có quyền từ chối và tố cáo mọi yêu cầu cung cấp các nguồn lực không được pháp luật quy định của bất kỳ cá nhân, cơ quan hay tổ chức nào, trừ những khoản